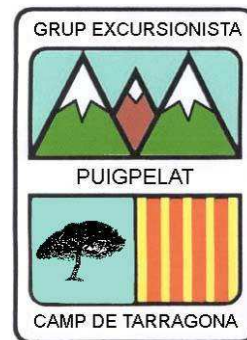

Treball de camp i redacció: Joan Gassol, Joan Sentís, Josep Maria Badia, Pili Fargas, Montse León. (2011)

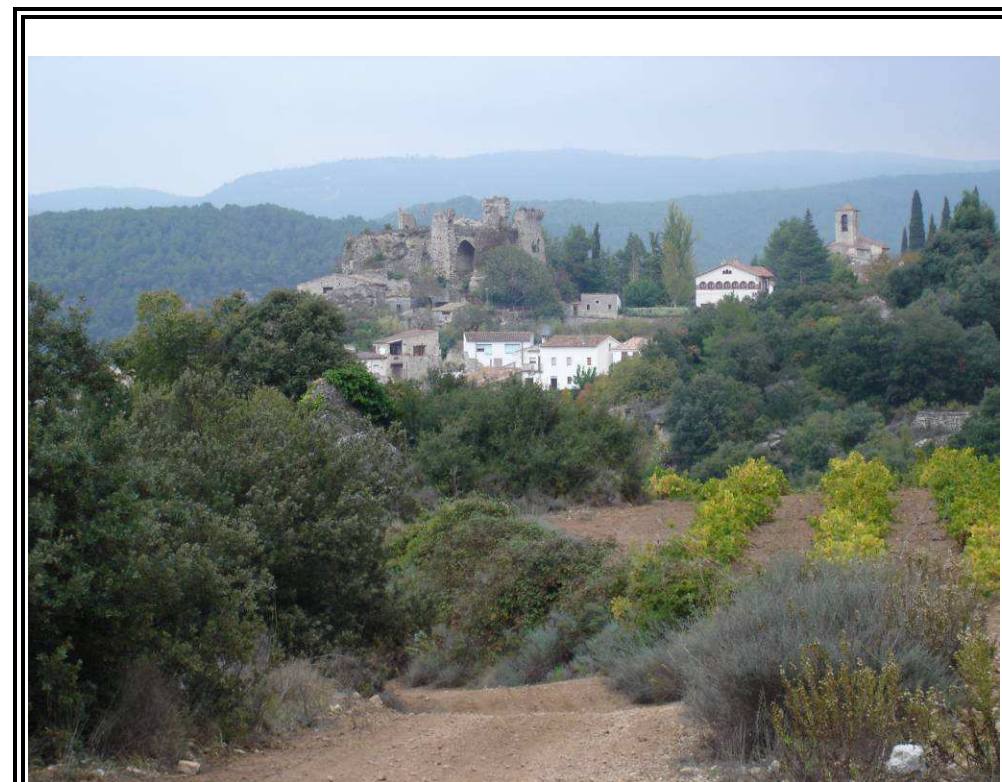
Publicació interna del Grup Excursionista del Camp de Tarragona sense finalitat comercial.

www.gect.cat

31è Pessebre (2011)

Al Puig de Formigosa (Alt Camp)

Querol (Alt Camp)

QUEROL

Població: 290 h (2001) - Superfície: 71,88 km² - Densitat: 4,03 h/km² - Altitud: 565 m - Agregats: Esblada, Cal Valldecerves, Montagut, Valldossera, Bonany, Pinyana, Saburella, l'Albereda i les urbanitzacions de Mas Vermell, Mas Gassons, Ranxos de Bonany, Can Llenas i l'Arboçar - Gentilici: querolencs.

GEOGRAFIA.-

El terme s'estén al sector nord-oriental de la comarca de l'Alt Camp, al límit amb la Conca de Barberà, l'Alt Penedès i l'Anoia, i la seva major part és a l'esquerra del Gaià, riu que travessa el terme de nord a sud. Forma part del sector muntanyós del Bloc del Gaià, on hi ha la serra de Brufaganya (874 m alt) i al centre i sud la plana d'Ancosa. La part de la dreta del riu és accidentada per la serra de Comaverd (827 m alt a les Agulles). Limita amb els municipis del Pont d'Armentera (oest) i Aiguamúrcia (sud), dins la comarca de l'Alt Camp; Pontons (est), a l'Alt Penedès; la Llacuna (est) i Santa Maria de Miralles (nord-est) dins Anoia; i Santa Perpètua de Gaià (nord), dins la Conca de Barberà. El poble de Querol es comunica amb la pròpia comarca per la carretera C-37 que va des del Pont d'Armentera i que continua fins a Esblada, al nord, on es bifurca en una que porta a Santa Perpètua i a la Conca i una altra que va vers Santa Maria de Miralles i Igualada.

POBLACIÓ.-

Consta en el fogatjament del 1365 amb 103 focs, xifra que comprenia tota la baronia, ja que en el recompte del 1553 en té només 27; en el del 1708, on se'l considerava junt amb Esblada, consta de 37 cases i 177 h. Al llarg del segle XIX tenia 366 h el 1830 i 358 h el 1842, que amb la incorporació del nucli de Montagut passaren a 1.010 h el 1857, moment en que s'inicià una davallada imparable que porta als 779 h el 1900, 481 h el 1940, 511 h el 1950 i 140 h el 1981.

ECONOMIA.-

El caràcter extraordinàriament muntanyós del territori fa que, de sempre, s'hagi conreat només una petita part del terme. La màxima extensió de

2,00- Hem fet el tomb a l'Ermida. Agafem el GR 172 i el seguim a la dreta.

2,18- A la dreta deixem un corriol que mena a la Bassa de Formigosa.

2,22- Pal indicador. Cases Noves de Formigosa i roure monumental. Seguim el GR.

2,24- Collet del Vent. Deixem el GR i agafem a l'esquerra un sender local (senyals verd i blancs).

2,41- Després d'un molt forta pujada, arribem a una pista que seguim a la dreta.

2,43- PUIG FORMIGOSA 1002 metres. Retornem pels nostres passos fins el punt horari 2,22. ULL amb la baixada.

3,00- Cases Noves de Formigosa. Seguim la pista de la dreta, deixant el roure a l'esquerra.

3,04- Font de la Clota. La deixem a l'esquerra i agafem la pista de la dreta. La pista de l'esquerra va al Mas de l'Aranya.

3,06- Deixem la pista principal per agafar un corriol a l'esquerra una mica desdibuixat i que després es converteix en una pista malmesa. Baixem fort.

3,26- En un tomb, deixem una pista a la dreta que puja la Collada. Agafem la pista que baixa a l'esquerra. Anem paral·lels al torrent Roig que tenim a la nostra dreta.

3,50- Entronquem amb la pista que ve del Mas de l'Aranya per la que hem passat al matí. Tanquem cercle. Seguim avall pel camí que ja hem fet al matí.

4,12- Arribem a la carretera que va d' Esblada a Querol. La seguim a l'esquerra.

4,25- QUEROL (Restaurant Sant Jordi).

- 0,13- Sortim a la carretera. Anem a la dreta. Passem el Pont de Requesens.
- 0,16- Pal indicador del Mas de l' Aranya. Deixem la carretera i prenem a la dreta una pista ascendent.
- 0,43- Cruïlla de pistes. Seguim per la branca de la dreta. Per l'esquerra aniríem a la Collada, que és per on tornarem.
- 0,46- Deixem la pista principal i agafem una pista a la dreta de biaix.
- 0,56- Seguim recte per les fites. Deixem una pista a l' esquerra.
- 0,59- Creuem el barranc.
- 1,00- Girem a la dreta per un senderó que puja una mica.
- 1,02- Passem un barranc i agafem un corriol al front, seguint les fites, per sota d'un pi mig caigut. El corriol puja fort pel mig de les alzines. ULL amb les relliscades si està mullat.
- 1,07.- Passem a peu de paret. Seguim pujant.
- 1,18- Pi de les Quatre Soques. Arbre monumental de vint metres d'alçada. Girem a la dreta seguint els senyals verds i blancs de sender local.
- 1,19- Deixem sender a la dreta. Nosaltres seguim recte pels senyals verds i blancs.
- 1,36- Deixem un sender a l'esquerra i girem fort a la dreta seguint els senyals. Sortirem a la carretera.
- 1,43- Coll de Montagut, 844 metres. Seguim la carretera a l'esquerra.
- 1,53- Pal indicador del GR 172. Seguim fins l'Ermida de Sant Jaume de Montagut que trobarem a 50 m. Després continuem per la pista.
- 1,56- Pal indicador. Deixem la pista principal i agafem una pista malmesa a l'esquerra.

l'agricultura es donà a l'època anterior a la fil-loxera, amb el 21% del total. Després ha estat molt afectat per l'èxode rural i no cessà de disminuir l'espai conreat, que al principi dels anys vuitanta no arribava al 15%. Actualment, una lleu recuperació ha permès d'arribar al 18%. El principal conreu han estat sempre els cereals, seguits de la vinya, per bé que durant els anys vuitanta la tendència s'invertí i ara predomina la vinya, seguida dels cereals i en tercer lloc l'ametller. De tota manera cap d'aquests conreus no és representatiu. El regadiu ha ocupat sempre extensions minses. Les terres incultes s'estenen per més del 80% de la superfície, amb predomini de la garriga, i també hi ha bosc de pins. La ramaderia és un complement de l'agricultura però és poc important, i hi destaca lleugerament el bestiar oví. No es documenten activitats industrials.

TURISME.-

El poble de Querol està dominat per les ruïnes del castell (documentat des del segle X), que encara imposen i donen una característica silueta a la població, l'any 1985 va ésser declarat Bé d'Interès Nacional. A la part alta del turó on s'enfila el caseriu hi ha l'església parroquial de Santa Maria, d'una nau, construïda en èpoques diverses, amb el campanar quadrat acabat en una coberta piramidal. Al poble d'Esblada hi trobem la petita església romànica de Sant Jaume, amb un petit campanar de planta quadrada. A cal Valldecerves hi ha també una petita església romànica del final del segle XI (Sant Jaume), prop seu hi ha el mas de les Esplugues, amb una capella moderna dedicada a sant Joan Baptista. A l'extrem meridional del terme, hi ha les escasses restes del castell de Montagut (esmentat a la fi del segle X) i l'interessant edifici gòtic restaurat de l'església de Sant Jaume. A l'extrem sud-oriental del terme s'alça l'església de la Mare de Déu de Valldossera, petit edifici bastit al segle XVIII i on s'hi venera una marededéu trobada. Al sud de Valldossera es conserven les ruïnes del castell de Bonany i la masia fortificada del Garrofet, esmentada des del segle XV. També a Bonany hi ha l'alzina de la Casa Nova la qual se li calcula una edat de quatre segles. Al sud de Querol trobem les restes del castell de Pinyana, anomenades popularment el Castellot i esmentat per primera vegada el 986. Sota el puig de les Agulles, a la dreta del Gaià, s'alcen les restes de l'antic castell de Saburella (esmentat per primera vegada el 1229). En l'aspecte natural, hi ha al terme diversos arbres monumentals com el Pi de les Quatre Soques que assoleix els 20 metres d'alçada.

HISTÒRIA.-

La zona de Querol fou començada a ocupar per les tropes franques cap al 950 i la primera referència al seu castell sembla que fou una carta del rei Lotari del 988. El 993 era d'Ansulf el qual testà a favor del monestir de Sant Cugat. Després passà a mans dels Cervelló i aquesta família és posà sota l'autoritat del comte Ramon Berenguer I de Barcelona. A finals del segle XIII es convertí en el centre de la baronia de Cervelló o de la Llacuna. A partir del segle XIV és esmentada la baronia de Querol. El castell i el poble foren saquejats i incendiats el 1400 i ambdós reberen múltiples embats en totes les guerres que assolaren el país. I ja en època moderna passà a mans de la família Barberà i després als Saiol fins al segle XIX. L'any 1835 fou volat el castell de Querol per una partida de liberals que lluitaven contra els carlins que el defensaven. El castell de Montagut pertanyia als Cervelló el 1340. Cap al 1516 el castell i la baronia de Montagut foren comprats per Joan d'Armengol, baró de Rocafort de Queralt. Valldossera és esmentat ja el 992, el 1092 passà a Bertran Odó, el 1246 els templers adquirien el castell. Els drets i les possessions del castell de Pinyana foren comprades per un frare de Santes Creus el 1269 el qual les cedí al monestir, Pinyana era del Pont d'Armentera el 1565.

Itinerari primer dia, deu de desembre de dos mil onze.

PUIGPELAT- Alió- Santes Creus- Coll de la Torre de Querol- **QUEROL.**

0,00- Portal de Puigpelat. Baixem a buscar el GR 172.

0,03- Agafem el GR a la dreta.

0,09- Bifurcació. El GR va a la dreta. A 500 m agafem una pista a l'esquerra.

0,19- Bifurcació. (240m) Es deixa una pista a la dreta. Després de 2 minuts es gira a la dreta i es passa per sota de la nova circumval·lació d'Alió.

0,29- Antiga carretera C-246 d'Alió a Valls. Es creua. El GR va en direcció Nord per una pista. A 100 metres de la bifurcació es va a la dreta. S'entra

masos de Cal Carrillo, Masia de l'Esteve, i a pocs metres de la Font de Querol, Mas Pijoan.

6,54- Font de Querol. Seguim el PR.

6,55- Rentadors de Querol. Deixem el PR i seguim per la dreta sense arribar a la carretera.

6,57-Entrem a Querol pel Passeig de la Font. Girem fort a la dreta i pugem pel Carrer de Santa Maria. Vistes al Castell a l'esquerra.

7,01- Casa de Colònies de Querol. Arribem pel carrer de l'Església a la casa de colònies.

Itinerari segon dia, onze de desembre de dos mil onze.

QUEROL- Pi de les Quatre Soques- Coll de Montagut- Sant Jaume de Montagut- Collet del Vent- Puig Formigosa (col·locació del Pessebre)- Cases Noves de Formigosa- Torrent Roig- **QUEROL.**

0,00- Sortim des de l'Església pel Carrer de l'Església avall, i decanem a la dreta per unes escales cap a la carretera de Querol-Sant Jaume de Montagut.

0,01-Carretera. La seguim avall a l'esquerra. Baixa fort.

0,04- Cruïlla amb la carretera de Querol- Esblada. La seguim a la dreta.

0,07- Deixem la carretera i agafem el segon camí a la dreta, ascendent. Seguim per aquest camí, no massa evident, i que després va paral·lel a la carretera.

0,09- Agafem un corriol a l'esquerra que va per dalt d'un marge. El camí és brut.

0,12- Pal de telèfon trencat. Agafem un corriol a l'esquerra que mena a la carretera.

- 3,07- Bifurcació. Es deixa la carretera i es va a la dreta per la carretera de l'Arboçar (TV-2441), es creua el riu Gaià.
- 3,09- Santes Creus (315 m). Monestir, el GR segueix per la carreta de l'Arboçar en direcció est.
- 3,14- Bifurcació. Es deixa la carreta i es gira a l'esquerra per un camí.
- 3,34- Bifurcació (340 m) (pal indicador). Es deixa la pista i es gira a la dreta, est. A 200 m es torna a anar a l'esquerra.
- 3,44- Bifurcació. Es deixa a la dreta l'entrada d'una finca.
- 4,09- Celler de la Tia Tereseta (400 m). Bifurcació de pistes, es deixa a la dreta la casa i es va a l'esquerra davallant per la pista.
- 4,11- Cruïlla. Es va recte per una pista en direcció nord-est.
- 4,16- Barranc de la Romanguera (420m). Es passa gual; el sender s'enfila per l'altre vessant per un carrer de la urbanització Mas Parers.
- 4,21- Bifurcació. El GR gira a la dreta pel primer carrer. Es puja, es deixa un carrer a la dreta i tot seguit l'antic i enrunat Mas Parers. Després es passa per un bar-restaurant. Es va recte. Mes endavant es deixa un dipòsit d'aigua a l'esquerra.
- 4,39- Mas de l'Acordió (580 m). Es deixa la pista i es va a la dreta per un camí. Mes endavant és una pista que va pujant. Es deixa a l'esquerra Can Ros d'el Gaià.
- 4,54- Bifurcació (pal indicador). El GR va per la pista en direcció est.
- 4,59- Bifurcació (730m). Just abans de passar el barranc, es gira a l'esquerra, es fa una dreuera i tot seguit es va pel camí vell.
- 5,39- Pal indicador. Coll de la Torre de Querol. Deixem el GR i anem a l'esquerra per carretera enquitranada.
- 5,54- Pal indicador. Som a tocar el Coll de Montagut. Agafem a l'esquerra el PR-C2. Iniciem la baixada per pista fins a Querol, tot passant pels

a la població d'Alió pel costat del safareig del poble, es puja per un carrer que gira a l'esquerra, es tomba a la dreta i per un porxo s'arriba al carrer Major, que es pren a l'esquerra.

0,36- Alió (250 m). Església, es gira a l'esquerra i se surt pel costat del dipòsit. Passats 4 minuts en una cruïlla es va en direcció Nord pel costat d'un mur de pedra seca.

0,44- Cruïlla (pal indicador). El GR va per una pista enquitranada en direcció nord-est.

0,49- Cementiri d'Alió. El GR va per una pista en direcció nord-est. Deixem el cementiri a la nostra esquena.

0,59- Cruïlla (pal indicador) (280 m). Punt de confluència amb el PR-C4 que cap a l'esquerra va a Valls. El GR 172 va a la dreta; la direcció general es nord-est, i es deixen entrades de finques a cada costat.

1,34- Autopista (300m). Es passa l'autopista per un túnel, a l'altre costat es va per un corriol recte.

1,44- Carretera TV-2004 (Vila-rodona – Pla de Santa Maria) (pal indicador). Es creua i es segueix recte per un corriol. A 50 m pista a l'esquerra.

2,04- Bifurcació. El GR va en direcció nord-est.

2,24- Bifurcació (320m). Es pren una pista a l'esquerra. Passats 5 minuts en una altra bifurcació, el GR va recte en direcció nord.

2,39- Bifurcació. Sota una línia elèctrica, es va a la dreta.

2,44- Cruïlla (340m). Es va a la dreta, en direcció est, per una pista. Es passa un tàlveg i poc després ja es veu el Monestir de Santes Creus.

2,54- Bifurcació. En un revolt es deixa una pista a mà dreta, passats 5 minuts s'arriba a la carretera TP-2002 (Quatre Carreteres- Pont d'Armentera), que es segueix a l'esquerra.

